

Ishaja vsek dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 B. Lawndale av.
Office of publication: 2657 B. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4035.

LETO—YEAR XIII. Cena lista: Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., torek, 26. oktobra (October 26th) 1920. Subscription \$5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 251.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NEVARNA PREDLOGA NA SPLOŠNEM GLASOVANJU.

ČE BO SPREJETA, JO MOGOČE SMATRAJO JAPONCI ZA IZRAZ NEPRILJATELSTVA.

Glasovi za predlogo in proti nji.

San Francisco, Cal. — Volilci bodo imeli priliko dne drugega novembra odločiti, da se umakne popolnoma privilegij oddajanja zemljišč v najem tujcem, ki ne morejo postati ameriški državljani.

Dalje določa predloga, da pridejo mladoletni zemljiščni posestniki pod kontrolo javnega upravitelja. Postava iz leta 1913 prepoveduje oddajo zemljišč v najem tujcem, ki ne morejo postati ameriški državljani.

Zagovorniki nove predloge pravijo, da predloga odgovarja besedam v pogodbi med Združenimi državami in Japonsko, ki se glase, "da japonski stanovniki lahko lastujejo ali najamejo hiše, tovarne, skladišča, delavnice in najamejo svet v stanovniške in komercialne svrhe."

Nasprotniki predlagane zakona pa izjavljajo, da ni stvar taka, ampak da predloga zastavlja vprašanje, kako naj se te besede tolmačijo v predlogi.

Nasprotniki predloge pravijo, če se svet lahko odda v komercialne svrhe, tedaj se lahko izrazi tudi za poljedelstvo.

Mr. McClatchy, zagovornik predloge, pravi:

"S to odredbo želi Kalifornija na podlagi svoje dedne pravice obratiti svoj svet na Američane. Ravno tako, kot Japonska hrani svoje svet za Japonce. Njen glavni namen je, zaščititi orientalcem, ki ne morejo postati ameriški državljani, kontrole nad našimi rodovitnimi zemljišči."

"Naša sedanja pogodba zaradi trgovine na morju z Japonsko namenoma izpušča iz privilegijev, dovoljenih Japoncem v tej deželi, posestništvo in najemniško pravico do sveta, ki služi v poljedelške svrhe. Japonska je od nekdaj prepovedala tujcem ali Američanom lastovati ali najeti svet na Japonskem."

Mr. Irish je za predlogo in pravi:

"Upoštevač v luči štirinajstega ustavnega amandamenta Združenih držav, ki pravi — Nobena država ne sme v svojem delokrogu nobeni osebi odreči enako postavno obrambo — proučimo, da je iniciativa v protislovju z našo ustavo, ker predlaga diskriminatorno klasifikacijo tujcem, ker daje varstvo enemu razredu, drugemu ga pa odklanja."

"Ta diskriminacija postoji v tem, da se prepove oddajanje zemljišč Japoncem, dovoljuje pa oddajanje zemljišč drugim tujcem. Dalje postoji v tem, da pridejo mladoletni Japonci, ki lastujejo svet, pod javno upravo, drugi mladoletni tujcem, ki lastujejo svet, pa ne pridejo pod javno upravo."

V krogi politično organizirane delavstva prevladuje mnenje, da so profesionalni političarji namenoma sprožili to vprašanje, da tako zmečajo voliče in da jim ni treba govoriti o važnih socialnih reformah. V splošnem vleče liga narodov, specijelno za Kalifornijo so pa izumili še to predlogo, ker je zavlada med vinogradniki velika nejevolja, odkar je prohibicija postala me-so in kri.

ZENSKA MED TIHOTAPCI.

Cleveland, O. — Ko je Clarence Kurz sem došel s svojo malo ladjo na motor v družini svoje soproge in Quenton Barreta iz Port Hurona, Ont., so bili vsi trije aretirani, ker so na ladji našli deset zabojev finega šganja.

POZIV NA WILSONA, DA POMAGA ODSTRANITI ZAMORSKE ČETE IZ NEMOLJE.

Chicago, Ill. — Na javnem shodu v Medinah Templu, katerega se je udeležilo 5000 oseb v nedeljo zvečer, je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje protest proti vporabi francoskih čet ob Reni in poziv na predsednika Wilsona, da posreduje pri francoski vladi, da polbarbarske zamorske čete, ki po vsej pravici zaslužijo ime "črna sramota dvajsetega stoletja", zapuste Nemčijo.

KAPITALISTI V EVROPI POZDRAVLJAJO LAKOTO.

Danski finančniki izražajo željo, da bi bilo dobro, če več milijonov ljudi pogine gladu.

"LJUDI PREVEČ IN ŽIVIL PREMALO".

Kopenhagen, 25. okt. — Karl Thalbitzer, urednik tujaknjega glasila danskih finančnikov in industrijalnih mogotcev vobče, napoveduje veliko lakoto za Evropo in pravi, da ne bo nikakršne škode, ako "več milijonov ljudi umre valed gladu." Danska doslej ni toliko trpela radi splošne finančne depresije v Evropi, ker je v večjem delu agrarna država, to da vbodoče morajo tudi Danci kolikor toliko deliti usodo nesrečne Evrope. Zunanja trgovina počiva, industrija je v stagnaciji in to mora prinesiti slabe posledice za splošno gospodarstvo.

Thalbitzer piše: "Danci bodo morali manj jesti in omejiti se z obliko. V drugih državah bo veliko slabše. Lakota bo trajala in rastle toliko časa, dokler ne pomete z velikim delom prebivalstva, ki mora poginiti ali pa izseliti se iz Evrope."

Naše edino upanje je morda v lakoti, kajti če več milijonov Evropejcev pogine valed lakote, bo toliko boljše za one, ki ostanejo. Kadar pride kriza do vrhunca, to se pravi, ko padejo zaloge živil na ničlo za stradalajoče mase, tedaj se bodo ljudje spametovali in šele tedaj pride doba rekonstrukcije in veselje do proizvajanja!"

STAVKA KROJAŠKIH DELAVCEV V BOSTONU ŠE TRAJA.

Boston, Mass. — Stavka krojaških delavcev pri tvrdki Talbot Co. še traja. Kompanija skuša v drugih mestih dobiti stavkokaze, ker jih doma najeti ne more. Agente privatnih delavskih posredovalnic pripovedujejo krojaškim delavcem, ki ne vedo, da je stavka pri tej tvrdki, da tvrdka plačuje višjo mezd, kot jo zahteva organizacija, a kljub temu ne more dobiti doma delavcev, ker jih ni.

Dozdaj niso imeli agentje privatnih posredovalnic za delo nobene sreče s takimi pripovedkami, ker je organizacija krojaških delavcev povzod na straži. Stavka traja že več tednov.

Kaj se kuha v Italiji?

Milan, 25. kot. — Tukaj se ponavljajo vesti, da prihaja militarni puč v Italiji. D'Annunzio, admiral Tahon de Revel, general Giardino in poslanec Federzoni, vodja nacionalistične stranke, so na čelu gibanja za puč.

Govori se, da puč pride 3. novembra. Po vsej Italiji nabirajo rekrute med dijaki in v raznih konservativnih slojih za belo armado, ki ima preprečiti komunistično revolucijo. D'Annunzio baje pride z eroplanom v Rim.

Položaj je zelo kritičen. Vlada je pravkar naznanila, da se uvede dva brezmesna dneva v tednu in zniža se tudi odmerek kruha. V Bologni je generalna stavka valed splošne aretacije sindikalistov. Parlament se otvori sredi novembra.

PRIVATNI INTERESI SE ŽE OGLAŠAJO.

NOVI OLJNOVODNI PROJEKT V MEHIKI JIM NI VŠEČ.

Ta projekt izrabljajo za podlignje ljudstva.

Mehika, Meh. — Mehiki listi se na pritisk gotovih interesov oglašajo in kriče, da je plovbeni odbor Združenih držav nedirektno interesiran v prošnji, predloženi petrolejskemu departmentu, za koncesijo oljnovodne naprave prek dežele do morja, ki naj bi služila ameriškemu pacifičnemu brodovju za dobavo olja.

"Excelsior" je prinesel članek s kričočim napisom, v katerem svari mehiško vlado pred kompanijo, ki je sicer mehiška, ampak njeni člani so tudi člani ameriškega plovbenega odbora.

Članek pravi, da je pajprvo vprašala za koncesijo pristna mehiška kompanija. Poleg nje sta pa vprašali za koncesijo še dve kompaniji, ki nimata zveze s plovbenim odborom.

Dalje naglašča članek, da ameriška pomorska strategija zahteva, da se za ameriško brodovje hitro transportira olje z atlantskega obrežja na pacifično, pravzaprav od Mehiškega zaliva in da projektirana oljnovodna naprava garantira hitro transportacijo olja, ker je za več milij krajšajo pot ko skozi panamski prekop.

Članek opozarja tudi na mehiško postavko, ki prepoveduje take vrste koncesije.

Projektirana oljnovodna naprava bi pričela pri Salina Cruzu in bi končala pri Puertu. Projekt bo stal več milijonov dolarjev, ako se izvede. Roberto V. Pasquaria, mehiški vladni agent, je imenovan v članku kot zainteresirane pri tem podjetju.

Očividno so inspirirali drugi privatni interesi članek, ki se boje, da omenjena družba dobi koncesijo, katero bi radi sami dobili.

Vojni minister Calles je izjavil, da poročila niso resnična, ki pripovedujejo, da je došel v Mehiko Andido Aguilar, zet bivšega predsednika Carranza, z namenom, da zaneti novo revolucijo.

PODJETNIKI SO POKAZALI SVOJE PRAVO LICE.

New York, N. Y. — Če se nekateri delavci misli, da ni res, kar pripovedujejo delavski listi o pripravah podjetnikov po končanih volitvah za naval na delavske strokovne organizacije, tega lahko prepričajo znamenja na stenah, da je tako, kot poročajo delavski listi.

Organizirani delavci, ki so zaposleni pri prevažalcih in ki štejejo okoli petdeset tisoč, zahtevajo, da se dnevni delavnik zniža od devet na osem ur, dnevna mezd se pa poviša vprico neznosne draginje na sedem dolarjev.

Zahteve torej niso pretirane. Kaj so pa odgovorili podjetniki? Sprejeli so resolucijo, v kateri pravijo, da sedaj ni časa, da se delovne ure znižajo in se mezd poviša. Ampak po njihovem mnenju morajo delavci delati deset ur in prejemanji mezd samo za devet ur.

S to resolucijo so transportni podjetniki napovedali boj svojim delavcem. Povedali so, da so za znižanje delavske mezd in povišanje delavnega časa in podjetniškega profita. Profit je pri teh gospodih vse!

DEKLETA SO NASLI ZADAVLJENEGA.

New York, N. Y. — Detektivni skušajo dognati, kdo je mlada žena, ki so jo našli zadavljeno blizu West Brightona v grmovju. Žena je bila zadavljena z vrvo in vsa znamenja govore, da se je odigral hud boj za življenje in smrt, predno je morilec dosegel svoj namen.

ANGLEŠKI RUDARJI ZOPET SPELJANI NA LED?

Lloyd George je ponudil rudarjem nov kompromis, ki pa še ni sprejet.

STAVKA V ANGLIJI KONČANA?

London, 25. okt. — Danes popoldne je prišlo poročilo iz zanesljivega vira, da je stavka rudarjev končana. Rudarji so dobili dva šilinga več na dan kot so zahtevali.

London, 25. okt. — Lloyd George je večer konferiral z zastopniki rudarjev dve uri, toda definitivnega zaključka ni bilo. Kolikor je znano, je George ponudil rudarjem kompromisni načrt, ki se glasi, da rudarji dobe takoj zahtevano povišanje mezd pod pogojem, če takoj aranžirajo sestanek z lastniki premogovnikov in sklenejo z njimi pogodbo za povečano produkcijo premoga.

Konferenca med zastopniki rudarjev in Lloydom Georgeom se danes nadaljuje. Rudarje zastopajo Robert Smillie, predsednik Rudarske zveze, Frank Hodges, tajnik in odbornik Smith ter Robson.

Iz tega je razvideti, da se vlada še vedno drži stališča, da morajo rudarji dati več premoga za večjo plačo. Stavka se nadaljuje v vseh premogovnih okoliših z isto odločnostjo kakor je pričela pred enim tednom. Pomanjkanje premoga je vedno večje in vsak dan se znižuje število vlakov in obratujočih tovarn, medtem ko narašča število brezposelnih delavcev.

Simpatična stavka železničarjev in transportnih delavcev je odložena do srede. Takrat se snidejo izvrševalni odbori kongresa strokovnih unij, ki bodo razpravljali med drugim tudi o vprašanju simpatične stavke.

Kapitalistični listi poročajo z veseljem, da je nevarnost generalne stavke minula. Listi pišejo, da so "treznomisleči voditelji v delavski trovezji zopet dobili vajeti v roke in da so nadvladali vročeglave (!), ki so hoteli kar čez noč vzporediti štrajk in vroč Anglijo v kaos politične krize in revolucije." Največjo zaslugo pripisujejo kapitalistični časopis H. J. Thomasu, voditelju železničarjev, ki ni hotel podpisati odredbe izvrševalnega odbora za takojšnjo stavko na železnicah in kateri je baje rekel: "Govoriti o generalni stavki in boju do skrajnosti je nesmišl. Takšno govorjenje je nepatriotično. Delavci v Angliji so za mir, ne pa za industrijalni konflikt ali kakšno revolucijo." Thomas je predsednik Zveze železničarjev.

ČE GREŠ V NEDELJO V CERKEV, SE LAHKO TUDI IGRAŠ.

Willmette, Ill. — Rev. George Rapp se je poslužil nove metode, da napolni svojo metodistovsko cerkev ob nedeljah.

Pridigal je skoraj eno uro, da človek ne izvrši greha, če popoldne igra žogo, ako je bil dopoldan v cerkvi.

Metoda je sicer precej dobra, a težko bo pomagala.

TRI ŽENSKA SO UTONILE POD AVTOMOBILOM.

Ashland, Neb. — Tri ženske so utonile, katerih avtomobil se je prekuenil v jarek za umetno namakanje zemljišč, kajti avtomobil jih je pritisnil k tlom, da se niso mogle izklopati iz jarka.

Bitka med delavci in vojniki v južni Afriki.

Port Elizabeth, Cape Colony, Južna Afrika, 24. okt. — Štirinajst oseb je bilo ubitih in 30 ranjenih v bitki med domačimi delavci in angleškimi vojniki, ki se je vršila v soboto zjutraj. Bitka je nastala, ko so vojniki aretirali predsednika domačih delavcev z imenom Masalababa.

ZASTOPNIKI JUŽNOAFRIŠKIH LJUDSTEV GLASOVALI ZA ODPAD OD ANGLIJE.

Capetown, Južna Afrika, 24. okt. — Zastopniki kongresa za svobodne države v južni Afriki so sprejeli program, ki določa, da imajo ljudstva v južni Afriki pravico samoodločevanja in odcepa od Velike Britanije. Program se tudi glasi, da je volja večine ljudstva najvišja suverena oblast in da Anglija nima pravice diktirati južnoafriškim ljudstvom, kakšno vlado naj imajo.

MacSWINEY UMRIL; IZGREDI NA IRSKEM.

Ulice okrog ječe, v kateri je umrl župan iz Corka, so naslaščene s policisti in vojaštvom.

VLADA SE BOJI IZBRUHA SINTAJNOVCEV.

London, 25. okt. — Terence MacSwiney, sinfajnovski župan iz Corka, ki je bil v gladovni stavki od 12. avgusta, je danes zjutraj umrl v ječi Brixton v Londonu. Zadnjih 36 ur je bil nepretrgoma v nezvesti.

Takoj po MacSwineyevi smrti je vlada ukazala pomnožiti policijske straže okrog ječe in močni oddelki kavalarije so zasedli vse strategične postojanke v bližnjih ulicah. Pred ječo se je takoj zjutraj zbrala večja množica irskih pristavov, toda bili so mirni in policisti jih niso nadlegovali.

Iz Dublina je prišla vest, da so se v raznih krajih Irske pojavili izgredi, ko je prišla vest o MacSwineyevi smrti. Angleške oblasti so se menda pripravile za ta slučaj; akoraj v vseh večjih mestih so bile vojaške garnizije pojačane.

"Evening Standard" poroča, da bo vlada zabranila javni pogreb in da MacSwineyovo truplo ne bo prepeljano na Irsko.

Irski parlament je objavil apel na ljudstvo, da se naj vzdrži nasilja.

'NESTRANKARSKA LIGA' JE STRAH PROFESIONALNIH POLITIČARJEV.

Washington, D. C. — Nobene reči se pri letošnjih volitvah profesionalni političarji tako ne boje, kot "Nestrankarske lige," kajti v nevarnosti niso le sedeži kongresnikov, ampak tudi senatorjev, ki kandidirajo na programu starih strank.

"Nestrankarska liga" je pri primarnih volitvah v nekaterih srednjeevropskih in zapadnih državah popolnoma zdrobila politično mašino starih strank. Zdaj se ti ostanki razbite politične mašine starih strank združujejo v eni stranki, ker upajo, da na ta način porazijo farmarje, ki so se organizirali v "Nestrankarski ligi."

Profesionalni političarji se tudi zavedajo, zakaj jih je strah. Če politično organizirani farmarji izvolijo tri do štiri senatore, tedaj ne bodo imeli ne demokrat, in ne republikanec večine v senatu in bodo odvisni dostikrat od glasov farmarske skupine. Če bo izvoljen še eden ali dva socialisti v senat, tedaj je nevarnost za profesionalne političarje še večja.

DEŽAVNA VEŽOJA OTROK.

Washington, D. C. — Dne 25. oktobra je bila tukaj otvorjena konferenca Narodne ženske stranke. Zastopanih je več ženskih političnih in kulturnih organizacij v inozemstvu. Miss Alice Paul, predsednica organizacije, je dejala, da glavno vprašanje, o katerem se bo razpravljalo na konferenci, je, da postane žena popolnoma neodvisna od moža, da ima kontrolo nad svojimi otroci in da država prevzame vzgojo otrok na svoje stroške, dokler niso otroci polnoletni. Miss Paul je mnenja, da politična svoboda je brez pomena, dokler ni žena tudi gospodarsko svobodna.

DELAVSKA ZADRUŽNA BANKA PROJEKTIRANA V CHICAGU.

USTANOVITI JO NAMERAVAJO ORGANIZIRANI KROJAŠKI DELAVCI.

Zanimanje za ustanovitev banke je med delavci izredno veliko.

Chicago, Ill. — Lokalne podružnice organizacije krojaških delavcev A. C. W. so z velikim navdušenjem odobrile načrt, da njihova organizacija ustanovi delavsko zadržno banko. Organizacija krojaških delavcev šteje v Chicagu okoli dva in štirideset tisoč članov. Ogromna večina članov je navdušena in želi, da se kmalu izvede načrt.

Na sejah podružnic so bila obdržavana predavanja o ustanovitvi banke in članstvo je z veseljem poslušalo govornike, ki so jim razlagali pomen zadržne delavske banke za delavstvo.

Članstvo se je izreklo, da ustanovi narodna banka, ki bo prejela svojo poslovnicco od zveznega zakladništva in tako postane del zveznega rezervnega sistema. Takoj, ko se je tole zgodilo, so se oglašili drugi člani, ki so dejali, da je potrebna tudi državna banka po zakonih države Illinois, ker zakoni te države ne dovolijo, da bi strokovne organizacije ustanovile svoje finančno podjetje, kot se to lahko zgodi v New Yorku. Ta državna banka bi imela nalogo, da pothaga članom graditi domove.

Iz enega načrta sta nastala dva načrta in mesto dobi mesto ene zadržne delavske banke, dve delavski zadržni banki.

Bratovščina železniških strojevodij je pričela svojo zadržno banko z velikim uspehom. Članom bo prodanih deset tisoč delnic po sto dolarjev, da se dobi potreben milijon dolarjev za otvoritev "Bratovščinske strojevodniške zadržne narodne banke" v Clevelandu. Bratovščinska banka bo sprejemala hranilne vloge in posojevala denar na obresti. Po formi bo komercialna banka, po delu pa zadržna. Dividende so omejene na deset odstotkov.

Da se finančni piratje ne morejo polastiti banke, je določeno, da lahko le člani bratovščine postanejo delničarji. Če hoče delničar prodati svoje delnice, jih mora najprvo ponuditi kupevalnemu odboru, ki ga postavi ravnateljski odbor. Te delnice se prodajo po vrednosti, ki se določi na podlagi kapitala, dobička in nerazdeljene dividende. Če delničar umre, tedaj se delnice avtomatično ponudijo škopet na prodaj kupevalnemu odboru. To velja tudi za vsakega delničarja, ki preneha biti član bratovščine.

"Našim" članom, broječim pet in osemdeset tisoč, in njih družinam, se ni treba več bati advokatov, ambulanih lovcev in tistih volkov, ki se skušajo na različne načine polastiti njih dedščine," se čita v okrožnici "Bratovščinske banke."

Tako banko nameravajo ustanoviti tudi organizirani krojaški delavci v Chicagu. Žanje bo lahko izvesti ta načrt, ker organizacija samo v Chicagu šteje okoli dva in štirideset tisoč članov.

VRME.

Chicago in okolice: V sredo deževno. Lahki, spremenljajoče se vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 57, najnižja 55. Sonce izide ob 7:14, zalé ob 5:54.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listami:

"PROSVETA"

2087 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi: 1. pr. (September 1-20) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davcom poteka naročena. Ponovite je prebrskano, da se vam ne uvari list.

PRIVATNI INTERESI ŽELE NAPRAVITI IZ UČITELJEV PONIŽNE HLAPCE.

Privatni interesi niso zadovoljni, da izkoriščajo le delavce, ampak zahtevajo, da so učitelji njih pokorni hlapci, katerim je vsaka želja od strani privatnih velebizniških interesov ukaz.

Učitelji in učiteljice dobro občutijo bič privatnih velebizniških interesov in zaradi tega se organizirajo in svoje organizacije združujejo z "Ameriško delavsko federacijo."

Organizirali so se tudi učitelji v Fresnu v Kaliforniji. Šolski odbor pa sestoji iz samih pripadnikov republikanske stranke. Tem republikanskim profesionalnim političarjem, ki niso drugega kot golo orodje privilegiranih privatnih interesov, pa ni bilo všeč, da so se učitelji organizirali. Odslovili so vse učitelje, ki so se pridružili organizaciji, s pripombo, da nimajo sposobnost za poduk šolske mladine.

Podpornikom velike denarne mošnje ni zadostovalo, da so postavili učitelje na cesto, ki imajo trdno hrbišče in nočejo moliti zlatega malika, ampak so jim še utisnili pečat nesposobnosti, da bodo težje dobili službo v drugem mestu. Podporniki velike denarne mošnje niso le hudobni, ampak so tudi precej maščevanja željni.

Organizirani delavci ne bodo mirno gledali, kako golo orodje privatnih interesov preganja učitelje, ker se poslužujejo v ustavi zajamčenih pravic. Prva se je oglašila organizacija oljnih delavcev in je preganjenim učiteljem priskočila z dva tisoč dolarjev na pomoč, da vložijo tožbo proti šolskemu odboru zaradi obrekovanja. To je lep izraz delavske solidarnosti, ki je spodbudil tudi druge delavske organizacije k delu, da pomagajo preganjanim učiteljem, kajti če ostanejo učitelji osamljeni v tem boju, bodo poraženi od privatnih interesov, ki razpolagajo z ogromnimi sredstvi.

Odpuščanje učiteljev iz službe s hudobno opazko, da niso sposobni za podučevanje šolske mladine, pa govori jasno kot beli dan, da hočejo privatni interesi spraviti šolo za vsako ceno pod svojo oblast, dasiravno se šola vzdržuje z javnimi sredstvi. Privatni interesi žele, da se otrokom že v nežni mladosti vlije v glavo pasja pokornost do velike denarne mošnje in za to stezajo svoje roke po javnih ljudskih šolah.

Delavstvo pa mora čuvati javne ljudske šole kot punčico v svojem očesu, ako hoče, da bo mladina vzgojena v takem duhu, kot se spodobi v republiki, da se bodo mladeniči zavedali, ko odrastejo, da so suvereni državljani republike in da niso ponižni podložniki privatnih interesov. Da se vpliv denarne mošnje ne razširi preveč na poduk v javnih ljudskih šolah, delavci najboljše skrbje, če izvolijo v šolski svet može iz svoje srede, o katerih so prepričani, da so goreči zagovorniki svobodnega poduka v šoli in so nasprotniki vsakih ozkosrčnih omejitev, izdanih v interesu privatnih velebizniških interesov.

To je za delavce najbolj priporočljiva pot, ker jim prihrani tako razočaranja kot v Fresnu, kjer so bili učitelji odpuščeni, ker so se organizirali, poleg jim je pa bil še na hudoben način vtisnjen pečat nesposobnosti.

Poizvedovanja in preiskave ne bodo zgradile hiš. — Newyorška legislatura je odredila, da se uvede preiskava, zakaj primanjkujejo stanovanjske hiše. Odbor ima neomejeno moč, da lahko uvede najboljše preiskavo.

Zborničnih preiskav je bilo že na stotine. Dognani so bili fakti in po dovršeni preiskavi so bili lepo položeni na polico, da tam spe spanje pravičnega. Dokler bodo zbornice vodile samo preiskave, zakaj primanjkujejo stanovanjske hiše, ne bo odpravljena stanovanjska mizerija, ampak po dovršeni preiskavi se bodo zopet vršile nove in enake preiskave, rezultat bo pa vedno enak.

Da, Amerika je prva. — Znana finančna tvrdka J. P. Morgan Co. je nedavno posodila francoski vladi sto petdeset milijonov dolarjev po šest od sto. Ameriškim farmerjem so ustavljena posojila, ker je bila vložena tožba.

Ravno ti posojevalci in menjalci denarja prav radi naslikajo na svoje avtomobile Packardovega sistema, ki stanejo po petnajst tisoč dolarjev: "Amerika je prva".

DOPISI.

Greenwood, Wis. — Zopet se nahajam na wisconsinških farmah in koncem novembra bom že mogel v bližini atlantskega oceana. Prepotovala sem že mnogo in videla marsikatero deželo, toda čim dalje grem, tem dalje mi kaže. Toda velika večina rojakov ostane vedno na enem in istem mestu, kjer so se nastanili, ko so prišli iz stare domovine. Nekateri pa zopet potujejo iz kraja v kraj in iščejo boljše sruče. Jaz sem potovala iz premo-garske naselbine v industrijsko mesto, iz mesta na farme in iz farme zopet v mesto in tako naprej. In vsepovsod sem opazila, da je delavec ravno tako izkoriščen kot farmer. Toda kljub temu sem sprevidela, da je farmer še vsceno na boljšem kot pa industrijski delavec, ker je še kolikor toliko neodvisen.

Na svojem potovanju sem opazila, da se farme zelo razlikujejo druga od druge in zemlja na eni farmi ni tako rodovitna kot je na drugi. Ta razlika se opazi že v Wisconsinu in sploh povsod. Nekateri so zelo dobro obdelane, nekateri zanemarjene. Kolikor sem opazila farme rojakov v Wisconsinu se nahajajo večinoma v lepih krajih in v krasni okolici in rojaki se tudi ne pritožujejo glede letošnjih pridelkov. Pridelali so veliko žita in tudi sena so spravili dosti pod streho. Razum koruze so še vsi pridelki precej dobri, edino ta ne dozori največkrat, ker je poletje prekratko in radi tega jo farmerji požanjejo zeleno in jo spravijo v takozvano "silo", da jo imajo za krmo po zimi. Toda tukajšnji farmerji ne sadijo dosti koruze, ker imajo druge krme dovolj.

Imela sem namen naseliti se na kako dobro farmo kje na vzhodu, toda ne vem kako bo. Mogoče se še premislim, ker nekateri pravijo, da zemlja na vzhodu ni tako rodovitna kot je tukaj. Razumno, da zemlja ni v vseh državah enako rodovitna, v nekaterih bolj, v nekaterih manj. V nekaterih državah so tudi vsi pridelki, katere postavijo farmerji na trg dražji kot v drugih. Včasih sem že čula, da kolikor bolj proti vzhodu tem manj rodovitna je zemlja. Ko sem potovala z vlakom, res nisem opazila mnogo dobre zemlje. Toda z vlaka se itak ne more natančno razvideti, ali je rodovitna ali ne.

V tukajšnji okolici je bila od 1. julija pa do 10. oktobra velika suša in huda vročina. V tem času je trikrat malo deževalo, toda dežja ni padlo toliko, da bi kaj vplival na poljske pridelke. Komaj ga je bilo dovolj za vrtno zelenjavo. Še celo stari farmerji ne pomnijo take suše, kot je bila letos. Poleg tega pa še veliki gozdni požari, ki so divjali v severozapadnem Wisconsinu. Cela tukajšnja okolica je bila vedno zavita v gost dim, ki se je vlačil tukaj okrog včasih tako gost, da nismo videli niti za peden naprej. Velikokrat smo morali biti vsi doma, ker se nismo upali odstraniti boječ se, da sedaj in sedaj pride požar v tukajšnje okolice in nam vse uniči. Posebno gost dim je bil 5. in 7. oktobra, ki se je valil po zemlji. Vozniki, ki so vozili mleko v sirarno, so morali držati konja pri gobcu in ga voditi, sicer bi trčili z drugimi vozniki, ker se ni videlo niti peden naprej. Tako gost dim se je valil samo od ranega jutra pa do okrog desete ure dopoldan.

Kot že omenjeno, poljski pridelki so še dosti dobri, le vrtna zelenjava je bolj slaba in zelje. Toda ni treba misliti, da so pašniki vsled suše in vročine, že rujav. — Moje priporočilo bi bilo, da bi se rojaki naseljevali na farme, kdor toliko zmore, da lahko farmo kupi in da mu še nekaj ostane za prve potrebe in če ima veselje do dela in da se razume na kmetovanje. Kdor pa nima dovolj gotovega denarja in ne veslja ter znanja o kmetijstvu, temu bi pa jaz odsvetovala.

Priporočala bi tudi rojakom farmerjem, da bi se večkrat oglašali v slov. listih in poročali, kako napredujejo in kaka je okolica, kjer so oni naseljeni. Kajti bolj verjetna so poročila farmerjev kot pa raznih zemljiških agentov, ki vedno le kričijo, kako dobra zemlja in jo hvalisajo na vse na vse pretege, kar je pa velikokrat samo pol resnice. Seveda vsak berac hvali svojo mal-

no. Marsikateri delavec se je že naselil kakemu prebrisaneemu agentu na limance in prišel ob svoj težki prislužen denar.

H koncu dopisa apeliram na vse rojake, da naj se udeležijo volitev 2. novembra t. l. in naj oddajo svoje glasove kandidatom, katere so postavili politično organizirani delavci in farmerji. In ravno tako apeliram na vse slovenske žene in dekleta, da se tudi udeležite teh volitev in oddaste svoje glasove kandidatom delavske in farmerske politične stranke.

Nadalje priporočam vsem Slovincem, da se naročajo na dobre slovenske liste in sicer take, ki zagovarjajo delavske interese. Kajti iz teh se bodele veliko koristnega naučile kot sem se jaz, ki sem vedno naročnica dobrih listov, ki so v resnici v poduk in izobrazbo. — A. Klemenčič.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

"Tempora mutantur, sed nos in his mutantur." Tisti, ki so po trudapolnem in večletnem delu dospeli le do prvega klina latinske šole, pravijo, da je pravilno "Tempora mutantur, et nos mutantur cum illis." Mi nismo strokovnjaki v latinščini, ker se nismo nikdar brigali za mrtve stvari, še toliko manj pa za sibilijena prerokovanja ali vpogled v bodočnost, zaradi tega tudi ne moremo odločiti, na čigavi strani je napaka, ker tisti, ki niso po dolgoletnem, mukapolnem in trudapolnem trpljenju dospeli do prvega klina latinske šole, pravijo, da je pravilno: Tempora mutantur, nos et mutantur in illis. Kdo naj nosi, na čigavi strani je napaka? Mi nismo kompetentni! Ampak verjamemo pa, da so ljudje taki, kakršne so razmere.

Čudite se, da vam sosed ni dal dobrih nasvetov, kako bi ujeli na trnek "kosato" ribo. Prav nič se ne čudite, saj tudi vi nikjer ne omenjate, da ste mu dali garancijo, da boste vse smatrali za dober nasvet, kar vam bo svetoval in da se boste točno ravnali po njegovih besedah.

Sanj pa ne moremo razvozljati. Obrnili smo se na razne eksperte o sanjskih bukvicah in loterijskih zadevah, pa vsi so odkimali in rekli, da njih znanje ne sega daleč, da bi reševali take sanje.

Se ena inštanca preostaja, katera mogoče razvozlja sanjski problem. To so moderni "zlatoiskalci", ki znajo in razumejo stvari, katerih niso mogli rešiti stari alkimisti in jih ne morejo rešiti moderni kemikarji. Oni se pač razumejo na umetnost, da znajo spremeniti navadno železo v zlato. Naj se obrnite, če kateri slučajno zaleze v vaše hribe, ali povemo vam takoj, da ne garantiramo, da bo njegova razlaga pravilna, kajti moderni "zlatoiskalci" se radi pokade.

Zaradi hrbljivosti prav nič ne zamerimo in se tolažimo z izrekom Iriarta:

"Guarda para su regalo: Esta sentencia un autor: Si un sabio te reprehende malo; Si el necio aplaude, peor!"

Le brbljajte še dalje, kolikor vam je drago in na vsako brbljanje bomo odgovorili, če bo naša pamet tako ostružena, da lahko odgovorimo. Pozdrav!

BANDITJE SO SE POJAVILI V HOTELU.

Pittsburgh, Pa. — Ko je nekdo potikal na vrata sobe J. D. Armstronga, bogatega trgovca, je šel svedea odpirat. Ali mesto prijateljskega pozdrava je zašlisl o-sorni glas, ki je rekel roke kvisko, pred njegovim obrazom sta pa zasvetila samokres. Armstrong je odprl, kajti spoznal je, da je vsak odpor zastoj. Bandita sta vstopila v sobo in se Armstronga in njegove goste postavila lepo ob steno in jim pobrala vse vrednosti in denar. Banditje so uplenili dva tisoč dolarjev. Po izvršenem ropu sta bandita zastavila stol proti vratom, tako da je Armstrongu vzelo deset minut po odhodu banditov, da je osvobodil sebe in svoje goste.

Dogodek so je odigral kmalu po osmih v Pittovem hotelu. Armstrong je dobro popisal bandita in zdaj ju iščejo mestni hotelski detektiv. Armstrong je bil nastanjen v sobi šte. 500.

Mestni detektivji izjavljajo, da so bili taki ropi izvršeni nedavno v New Yorku in Philadelphiji.

Nekatero določbe glede priseljivanja v Zdr. države.

New York, N. Y. — Poročano je že bilo, da so priseljeniški zakoni Zdr. držav bili po vojni v nekaterih ozihih spremenjeni in da je preiskava došlih inozemcev bolj stroga v nekaterih ozihih. Da bo javnost bolje poučena, je mednarodni odbor (International Council) podal nekatere informacije glede priseljivanja v Zdr. države.

Vsakomur je že znano, da mora imeti sleherni inozemec, ki hoče stopiti na tla Zdr. držav, potni list izdan od svoje vlade, ki pa mora biti potrjen od ameriškega konzulata v dotični državi in potem ponovno potrjen od konzulata v pristanišču, kjer se je oseba, ki namerava potovati v Zdr. države, vkrcala. Pristojbina za uradno potrditev potnega lista od konzulata Zdr. držav znaša deset dolarjev. Toda s tem še ni rečeno, da bodo priseljeniške oblasti Zdr. držav dovolile vstop v Zdr. države. Poleg pa mora še vsaki priseljenec plačati osem dolarjev davka, predno se mu dovoli vstop v Zdr. države. Priseljeniške oblasti so zelo natančne pri preiskavi vsakega posameznega inozemca in se prav lahko pripeči, da kakemu inozemcu, ki ne zadovolji priseljeniške oblasti, odrečejo vstop, akoravno je imel vse listine pravilno izpolnjene. Kajti tu je več kot trideset vzrokov, radi katerih lahko odrečejo vstop v Zdr. države. Posebno strogi so pri zdravniški preiskavi in ne dovolijo vstopa inozemcu, ki je le kolikaj sumljiv da je bolan. Nadalje je tudi zelo stroga preiskava glede npravnosti in političnega prepričanja, in kdor je le kolikaj sumljiv, da je anarhist ali boljševik, mu je vstop zabranjen. Glede zdravniške preiskave naj bo omenjeno tudi še, da se vrši v nekaterih pristaniščih, kjer se potniki vkrcajo, toda ista še ni uvedena v vseh pristaniščih v inozemstvu.

Ko parnik pripluje v pristanišče v New York, so potniki prvega in drugega razreda takoj zdravniško preiskani, dotim se vrši preiskava potnikov tretjega razreda na otoku Ellis, ki je zelo natančna v vseh ozihih. Ako zdravniški zveznega zdravstvenega urada, ki vodijo to preiskavo, pronajdejo, da je kak inozemec okužen od kake kužne bolezni, ga takoj zavrnejo; zavrnejo tudi vsakogar, kdor boleha na kaki bolezni, ki mu onemogoča opravljati vsakdanja dela, ali ki so fizično ali duševno nezmožni sami sebe preživljati. One inozemce pa, ki so oboleli za kako navadno boleznijo, pa pošljejo v bolnišnico, ki je nalašč v ta namen na tem otoku.

Po zdravniški preiskavi pridejo vsi inozemci pred posebni preiskovalni odbor, ki preišče položaj vsakega priseljenca. Priseljeniški uradniki imajo natančne seznamke slehernega inozemca, v katerem je ime, starost, poklic, spol, oženjen ali neozženjen, narodnost, združje bivališče, v kateri kraj je namenjen, do / koga je namenjen, ali ima vozni listek do mesta; kamor je namenjen potovati, naslov svojega najbližnjega sorodnika v tej državi in sploh vse, kar se tiče osebnosti vsakega potnika. Vsak inozemec, ki pride pred priseljeniške uradnike mora pokazati, odgoriti mora jasno in razločno na vsa stavljena vprašanja in končno mora prečitati v svojem materinem jeziku nekaj besedi. Tega pa priseljeniški uradniki ne zahtevajo od očeta ali starega očeta, ki so stari nad 55 let in ki imajo svoje družine v Zdr. državah, ravno tako je oproščena od te preiskušnje žena, neomežena ali vdovca hčer od kakoga naseljenca v Zdr. državah. Od te preiskušnje so oproščeni tudi vsi inozemci, ki se želijo izseliti v Zdr. države vsled verskega preganjanja in ako to lahko dokažejo naseljenškim uradnikom. Nadalje so oproščeni od te preiskušnje vsi oni inozemci, ki so že bivali v Zdr. državah pet let in ki so odšli v njih staro domovino na obisk ter se povrnila tekom šest mesecev.

V slučaju, da naseljenški uradniki dvomijo o kakem inozemcu, ga obdržijo za nedoločen čas in pride pred posebno preiskovalno komisijo, ki nadalje preišče celo zadevo. Ako ta posebna preiskovalna komisija ne

dovoli vstopa v Zdr. države se dotični inozemec lahko obrne do tajnika delavskega departmanta, sam ali njegovi prijatelji, sorodniki ali kaka organizacija, ki prevzame vso zadevo v svoje roke.

Prva preiskava na otoku Ellis se ne vrši tako natančno, kajti naval priseljenecv je ogromen in število uradnikov, ki vodijo preiskavo je le majhno. Ako bi hoteli ti uradniki voditi natančno preiskavo, bi ne mogli odpraviti vseh priseljenecv, in otok bi bil takoj premajhen. Raditega se omejuje samo na glavna vprašanja, katere stavi vsakemu naseljenju. V največ slučajih se o- zira na zapiske, katere dobi o vsakem naseljenju od parobrodne družbe, s katero je naseljenec prišel. Včasih dobi tudi kako pojasnilo od ameriškega konzulata iz dotičnega kraja.

Pred nekaj leti so imele razne organizacije svoje zastopnike pri naseljenškem uradu, ki so pomagali pri preiskavi in pomagali tudi priseljenecem pri preiskavi. Priseljeniški zakon pa sedaj dovoljuje, da imajo lahko posamezne države svoje oficielne zastopnike pri naseljenškem uradu, ki zastopa inozemce pri preiskavi in tako olajša preiskavo. Toda kakor se razvidi, se nekatere države ne brigajo dosti za to ugodnost in dosedaj ima samo ena država svojega uradnega zastopnika in želeli bi bilo, da bi sleherni država imenovala zastopnika, ki bi olajšal inozemcu preiskavo kakor tudi vpsolitev. Toda kakor se razvidi, so v tem slučaju države nekako indiferentne v tem ozihi. Večinoma so naseljeneci sedaj prepričani svojim sorodnikom, prijateljem ali znanecem.

V splošnem pa veljajo iste določbe glede priseljivanja, kakoršne so bile v veljavi pred vojno, razun, da so nekatere ostreje določbe glede priseljivanja anarhistov ali radikalnih elementov, v katerem ozihi so naseljenški uradniki precej strogi. Vstop v Zdr. države tudi ni dovoljen osebam, ki pridejo iz gotovih dežel, iz katerih priseljivanje v Zdr. države še ni dovoljeno, kot n. pr. iz sovjetske Rusije in iz dav, s katerimi so Zdr. države vedno v vojnem stanju in mirovna pogodba še ni ratificirana. V zadnjem slučaju so nekatere posebne izjeme.

ZAVEDNOST KANADSKIH KMETOV NARASČA.

Ottawa, Can. — Dokler so kanadski kmetje capljali za voditelji starih strank, niso imeli v provincajnalnih parlamentih nobenega svojega zastopnika in kmetje so prihajali iz dežja pod kap. Kmetje so spoznali, da je velika napaka, če hodijo čez dno in strn za političarji starih strank. Organizirali so se v svoji kmetijski stranki in napravili zvezo s politično organiziranimi delavci. Sledovi tega spoznanja so zdaj tukaj. Kmetje imajo v vseh provincajnalnih zastopih sedem in šestdeset poslancev, delavci pa dva in trideset. Ta preobrat je prišel šele po vojni.

Privikrat so kmetje in delavci združeni v volilni boj v septembru v Assiniboju, Saskatchewanu. Bile so nadomestne volitve in kmetje in delavci so zmagali. Od tega časa naprej zmagujejo delavci in kmetje, obe stari stranki — liberalna in konzervativna — pa izgubljata svoj vpliv med ljudstvom.

Delavci in kmetje so postali nov, toda mogočen faktor v kanadski politiki. Nič več se ne dajo voditi od profesionalnih političarjev, ampak postali so samostojni v politiki in sami določajo smer, po kateri se giblje, da koristi delavcem in kmetom. Delavci in kmetje so prepričani, da bo že pri prihodnjih volitvah odpadla nanje ena tretjina vseh mandatov v splošnem kanadskem zastopu.

22 Špancev ubitih v bitki s Maročani.

London, 25. okt. — Iz Madrida je prišla nedatirana brzojavka, ki sporoča, da so imeli Španci večje izgube v neki bitki z Marvi v Maroku. Dvaindvajset španskih vojakov je bilo ubitih in 105 ranjenih.

Rojak, ali si zadovoljen s sedanjimi razmerami? Ako nist, poiđi drugega novembra na volitve in oddaj svoj glas kandidatu, ki prihaja iz tvoje srede!

Glad, nevednost, strah.

(Iz ruskega.)

Narod ima tri sovražnike. Njegov prvi sovražnik je glad, drugi je nevednost, tretji strah.

Glad ga je potisnil na stopinjo živali strahoma in težko je njegovo breme, silni so udarci knute. Narod trpi obilje krvi in začno solzami pije kri.

Glad tira kmeta in delavca, moza in ženo, starce in deca na robni trg in prisili jih, da kriče:

Kupite delavca! Mi prodajamo vse, kar imamo — telo, dušo in zavest!

Kupite, poceni — mi vam bomo delali do skrajnosti: kopali se bomo v znoju; vrgli bomo jam na svoj vrat... poljubovati vam hočemo noge... Kupite delavca — poceni, poceni...

Ne zahtevamo dosti — samo malo kruha da ne poginemo gladi; samo nekaj kap, da pokrijemo naga telesa.

Narod trguje:

In prihiteli so grabeži, bogati in močnejši ljudje. Vedno hito drug za drugim in kupujejo delavno silo in delavsko dušo...

Polni so zavodi, fabrike in rudniki.

Stok in jok se razlega povsod. A mnogi jih je ostalo — nekupljenih. Bogatini in močnejši so jih odstavili za rezervo; da lahko poročajo svojim sužnjem: "Pazite, drugače vzamemo druge na vaša mesta" samo da bodo bolj garali in da bodo bolj — občutljivi.

Za lačne — ni rešitve.

Glad kliče na pomoč tifus, ko- lero, kuge in lačnim — odleže.

In narod stoka in plaka.

Drugi sovražnik naroda je nevednost.

Bogatini imajo svoj pir.

Mize se šibijo jestvin, potokoma teče vino. Svojim psom vržejo več kakor pa ljudem — sužnjem.

Njih obleke bliže zlata in diamantov, z očmi jim sije zadovoljnost.

Nih otroci so zdravi, oblečeni, nasitjeni.

Na tisoče delavcev pa dela celo življenje, da nabavijo otrokom bogatim lepe igrače.

Po fabrikah se suši in počasi vene na tisoče delavskih otrok, revnih, bosih in lačnih.

Žene delavcev so dekle. Ne bi jim bilo treba delati, toda čim je kupljen delavec, kupljena je tudi žena, kupljeni so otroci.

Narod vse to vidi pa si misli: Tako mora biti — on je gospodar, a jaz njegov podložnik — hlapec. Tako razmišlja in to veruje ker je nezaveden.

Pridejo popje in mu govorijo: Mi vemo, da vaše veselje in kraljestvo je v nebesih, da zadnji bodo tam gori prvi. In zato, ker vam tako govorimo — vi nam plačate del svojega truda.

Narod posluša in veruje.

Zvija se mu telo na poljanah in v rovih, v vročini in mrazu, v tvornicah se napaja s strupenimi zrakom, kakor krt raje po bogataških njivah, samo da plača odmerjeni delež božjim služabnikom.

Narod dela vse to ker je nezaveden in nezaveden.

Pridejo močnejši gospodarji sveta in mu rečejo: Mi te bratmo pred tvojimi sovražniki, da zamoreš svobodno delati. Zato je tvoja dolžnost, da to plačaš. Svoje smove nam pa moraš dati za vojno proti sovražnikom.

Narod veruje.

Kopljete se v svoji krvi, da zamorete plačati davek in poslati svoje otroke v gotovo smrt.

Narod dela vse to ker je nezaveden in nezaveden.

In vsi žive od žuljev njegovih rok, vsi sedijo na njegovem vratu — fabrikant in spahijski, pop in uradnik: vsi se rešijo z njegovo krvjo.

Prezirajo ga, tepejo z nogami in zakramujejo ga z beračem.

A narod — to dobro in naivno dete — razume, ne ve, da vsi ti lačni, njegovi kupci, lastniki njegovega telesa in duše, so ljudje, proti katerim bi se moral boriti na življenje in smrt — ne ve, da je potrebno uničiti gospodarje, izenačiti bogastvo, in uvesti popolno svobodo.

Narod stoka in trpi.

Tretji sovražnik naroda je strah.

Stati pred žarečim plavžem, iz katerega šviga plamen in milje ne isker, delati v mračnih rudnikih, kjer se lahko vsak čas zruši strop, kjer neprestano preti požar, in smrtonosni plini — tega se delavski narod ne boji.

Ubijati in klati v vojni, izpostavljati samega sebe sovražnim krogom — njega ni strah.

Toda pod udarci svojega gospodarja, spahijske, fabrikanta in uradnika narod udano molči, tresoč se strahu.

Krađejo mu zemljo in prodajajo kot vsako stvar. Kapitalistična skladišča so polna hrane, a narod gladuje in — molči.

Cela mesta in vasi trpijo, da jih tlači en sam človek. Tisoči se bojijo par ljudi; bojijo se vsi proti njim in jim vzeti nazaj ukradeni zemljo; bojijo se pogubiti troje z njih razbojniških brigov in jih prisiliti, da povrnejo, kar so jemali stoletja.

Narod molči in miruje kakor zakovan v sled strahu.

Na vistiche, na morišča vodijo njegove sinove, ki so ljubili svoj narod in vzbujali v njem pogum in silo.

Narod stoji v gruči naokrog. Ali, niti ena roka se ne gane, da bi udarila na morišče in da bi se s svojimi sodrug borila za svobodo, enakost in bratstvo.

Tri največje sovražnice ima narod: — glad, nevednost in strah.

NEVAREN TOLOVAJ PRIJEL.

Chicago, Ill. — Harry H. Ward je vstopil s samokresom v roki v delavnico "Al the Hatter" in zaklical reke kviško. Ob časn napada so bili navzoči Maurice Grossman, lastnik njegovega programa Rebeke, in pisarniški uslužbenec Peter Floro. Ko je tolovaj praznil predalo z denarjem, je Rebeke tekla na ulico in pričela je klicati na pomoč.

Ward je kmalu opazil, kaj se je zgodilo. Tekel je za njo in klical, da se je delala tema. Pri tem je pa tudi streljal nanjo. Zbrali so se sosedeji in pasantje pred hišo, kjer je stal tolovajev avtomobil, Rebeke je pa kričala: "Primitite ga, tolovaj je!"

Thomas Graney ga je skušal prijeti, toda Ward se je hitro obrnil in ga ustrelil v trebuh. Ljudstvo se je umaknilo, a neki Frank Schwartz je planil na tolovaja kot maček na miš. Preden je Schwartz dosegel tolovaja, je bandit dvakrat ustrelil. Zadel ga je v roko in ledje. Ljudstvo se je zdaj umaknilo in Ward je šel proti svojem avtomobilu. Pot mu je zastavil John Bakarsus. Bandit mu je pometil v glavo in ustrelil in Bakarsus je padel.

Ward je skočil v avtomobil in ker je motor že drdral, je pogljal avtomobil.

V tem usodnem trenutku je prišel policaj Frank Hogan in skočil je na avtomobilovo stopničko. Pritisnil mu je samokres na senec in rekel: "Če ganeš, te ustreliš!"

Policaj je Wardu vzel dva samokresa in ukazal mu je, da vozi proti policijski postaji na Austinovi cesti.

Ward je naskrat ustavil, kakor da ima nekaj opraviti pri krmilu, v resnici je pa pobral je kleno bunto in udaril policaja po glavi, da se je zgrudil na tla.

Ward je zopet pogljal svoj avtomobil, a počel je samokres in kroga ga je zadel v prsi. Strel je oddal policaj Martin McCormick, ki je prišel na pozorišče.

Tolovaj je napravil svojo izpoved, ko so mu dovolili, da ga mahi obišče. Izpovedal je, da je hotel sam na banditske pohode. Kradel je vse, kar mu je prišlo pod roko: avtomobile, zlatino, denar itd.

V svoji izpovedi je dejal, da je imel več bojev s policijo, toda zdaj se ni ubil človeka.

Avtomobil je seveda tudi ukraden. Ukradel ga je pred tremi meseci.

Mati je seveda mati. Molila je za svojega "ljubega in zlatega sinčka," da okreva, kajti njena duša ni mogla zapostaviti, da je njen sin roparski morilec.

Liga narodov odloči, čigava bo Vilna.

Pariz, 24. okt. — Vprašanje, čigava bo Vilna, je izročeno ligi narodov v rešitev. Francija ne bo odgovorila na zadnje note poljske.

KULJI POPLAVLJAJO JUŽNO AMERIKO.

Japonska pošlje mesečno 20.000 kuljev v Brazilijo.

NEKATERE INDUSTRIJE PO POLNOMA V ROKAH JAPONCEV.

Buenos Aires, Argentinijska, 25. okt. — Japonski izselenci poplavlajo pet največjih republik v južni Ameriki: Argentinijsko, Brazilsko, Čil, Perujsko in Urugvaj.

Tukaj poročajo, da se je v Tokiju na Japonskem organiziral sindikat za koloniziranje in ta sindikat pošlje mesečno 20.000 japonskih kuljev samo v Brazilijo.

V brazilski državi San Paulo se že nahaja okrog 60.000 japonskih kuljev, ki so vpisani na ondotalnih kavnih plantažah. Kulji so večinoma iz najnižjih japonskih slojev.

V Perujski in Čilu so nekatere industrije že popolnoma v rokah Japoncev; kulji so okupirali vse okolice čiljskega nitrata in bližnja pristanišča, iz katerih izvažajo Japonec nitrat že tri leta.

Izseljevanje iz Japonske v južno Ameriko se je zelo povečalo od kar so Japonci dobili pod svojo kontrolo dve parobrodni družbi, katerih parniki plovejo v zapadna in vzhodna pristanišča Brazilije.

Izseljevanje v Argentinijsko je v zadnjih treh letih prekosilo vse rekorde prejšnjih let; izjema pa je, da v Argentinijsko prihajajo večinoma izseljeni japonski delavci in podjetniki.

Kanadski rudarji glasujejo o stavki.

Sydney, Nova Škotska. — V šest in dvajsetem distriktu rudarske organizacije U. M. W. of A. je bilo odločeno, da se rudarji s splošnim glasovanjem izrečejo za stavko ali proti nji. Odborniki distriktne organizacije pričakujejo, da se rudarji izrečejo z veliko večino za štrajk. Če pride do stavke bo delo počivalo v vseh premogokopih Nove Škotske in Novega Brunsvika. Izvzetih bo mogoče nekaj rudnikov v Novi Škotski, katerih lastniki so pri volji pristati na vse zahteve rudarjev. Ti lastniki so pri volji priznati rudarjem več, kot je priznala kraljeva komisija.

Komisija je priznala rudarjem, ki delajo za dnevno mezdno, en dolar povišanja mezde na dan; rudarjem, ki kopljejo premog in so plačani od množine premoga, ki ga nakopljejo, pa štiri in dvajset centov povišanja pri toni nakopane in naložene premoga.

Rudarji niso zadovoljni z odločbo komisije in pravijo, da ne morejo sprejeti odloka komisije in zato je treba izravnavati sporna vprašanja brez komisije.

Premogovniški podjetniki pa niso hoteli priti na skupno posveto- vanje, da se pogajajo z zastopniki rudarjev na skupni konferenci o spornih vprašanjih.

Zavezniki ponujajo mir turškim revolucionarjem.

Carigrad, 23. okt. — Ententa je menda opustila načrt, da z orožjem potlači rebelne Turke v Mali Aziji. Načrt uganjanja turških nacionalistov z grškimi četami je ponesrečil in zdaj se nameravajo zavezniki pobotati s Kemalom pako s pogajanjem.

Veliki vezir Damad Ferid, paša, ki je pristal Anglijo, je zadnji teden podal ostavko in njegov naslednik bo vsekakor bolj naklonjen nacionalistom. Istočasno se je sestavila medzavezniška komisija, ki pojde v Angoro, kjer se misli pogajati s Kemalom za mir.

Iz Batum javljajo, da so turški nacionalisti okupirali Kars v Armeniji.

Protiboljševike čete morajo zapustiti Poljsko.

Varsava, 24. okt. — Zadnje dejanje poljsko-ruske vojne se je odigralo zadnje dni, ko so nacionalistične ukrajinske čete pod vodstvom generala Petlure dobile ukaz, da morajo zapustiti poljska tla. V Voliniji so se nahajali nekaj ruskih rdečih čet, ki operirajo proti Petluri. Obe stranki, boljševiki in ukrajinski nacionalisti, se morajo umakniti čez novo poljsko mejo.

Ministrski predsednik Vitoš je izjavil, da so voditelji protiboljševičkih čet dobili nalog takoj po podpisu premirja, da ne smejo več

voditi bojov na poljskem teritoriju. Voditelji belih čet so prišli v škipce, kljub temu so se pa odločili, da prekažejo mejo in nadaljujejo guerilsko bojevanje na svojo pest. Eden belih voditeljev je general Permikin, ki je zbral v baltičkih državah ostanke nekdanje Jüdenärske armade in jih organiziral v dve diviziji konjenice, ki štejeta 16.000 mož. Permikin namerava zapoditi se v sovjetsko Ukrajino v svrhu, da pride v zvezo s Vranglom na Krimu. Dalje sta še dva bela voditelja na Poljskem, Balabovič in Savinkov. Oba imata nekaj prostovoljcev, ki pa ne štejejo dosti.

Agitacija za zmanjšanje armade v Franciji.

Pariz, 25. okt. — Francoski socialisti vodijo živahno agitacijo za zmanjšanje armade. Narodni obrambni svet ima seje v sredo in nekaj se govori, da bo svet razpravljal o znižanju vojaške službe. Francija ima še vedno 55 divizij vojskva pod orožjem, dočim je imela pred vojno 31 divizij.

Irci ustrelili voditelja reprisalij.

Dublin, Irsko, 25. okt. — Četa oboroženih republikanov je v soboto ponoči napadla vojaške barake v Germantownu in ujela nekega kanadskega častnika po imenu Straw. Ujetnik je bil še tisto noč postavljen pred sinfajnovsko vojno sodišče in spoznan krivim, da je vodil napad črnorujavcev na Balbriggan. V nedeljo zjutraj je bil njegovo truplo najdeno v jarku ob cesti; truplo je bilo polno krogel.

Francija je izgubila upanje, da Združene države sprejmejo ligo narodov.

Washington, 25. okt. — V tukajšnjih krogih se govori, da je francoska vlada izgubila upanje, da Wilsonova stranka zmaga pri volitvah in da Združene države sprejmejo ligo narodov. Iz tega vzroka namerava Francija takoj po Novem letu odpoklicati sedanjega poslanika Jusseranda iz Washingtona in imenovati drugega, ki bo bolj naklonjen "programu" republikancev. Francija bo napela vse diplomatične sile, da nova ameriška vlada sprejme pogodbo militariistične alijance, ki je naperjena proti Nemčiji.

Giolitti grozi upornim generalom s smrtjo.

Pariz, 25. okt. — Iz Rima javljajo, da je ministrski predsednik Giolitti rekel v intervjuju, da se vlada ne boji d'Annunzijevih priprav za vojaški puč v Italiji. "Ako se kateri polk osmeli, pridružiti se d'Annunziju, bo polk takoj razpuščen in uporni generali bodo ustreljeni," je dejal Giolitti.

Nemški zdravnik iskal sredstvo za "pomlajenje".

Berlin, 25. okt. — Dr. Steinhach iz Avstrije, ki se nahaja v Berlinu, je z uspehom izvršil več poskuševalnih operacij za pomlajitev starih ljudi. V nekem slučaju je mož, ki je star 70 let, dobil nazaj življensko moč in moško krepkost, ki jo je imel v tridesetem letu. Steinhachova metoda je popolnoma drugačna od Voronove. Medtem ko trdi dr. Voronov v Parizu, da

Slovenska Narodna Podporni Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Glavni Stan: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK:

Prredsednik: Vincenc Calahar, podpredsednik: Anton Strani, Box 140, Canastota, Pa. gl. tajnik: Math Turk, tajnik bolniškega odbora: Paul Burger, sodnik: gl. blagajnik: Frank J. Tavchar, upravitelj glasila: Filip Gdina.

POROČNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 405 Myr St., Springfield, Ill., Martin Zelenicher, Box 276, Barbours, Ohio, Jos. Radick, Box 422, Baltimore, Pa., Frank Schuch, 8800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Zeman, 1505 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VEHODNO OKROŽJE: Rudolph Pletersick, Box 426, Bridgeville, Pa. ANTON RADICK, Box 75, Wish-Minneton, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Schuch, Box 104, Green, Kans., za Jigompad. Leo Kuhn, Box 244, Gilbert, Minn., za tovoropad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15517 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calahar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitelni odbor.

PREDSEDNIKI: Frank Alst, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trinkl, Box 187, Lawrence, Pa. Jos. Owen, 242 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Slav, 1101 E. 83. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevit, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 8208 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jule Zaverušnik.

POZORI! — Korrespondence s gl. uredniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tabele VSA FIENNA, ki se nanašajo na pislo gl. predsednika oz. na druge Predsedništva S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOBRE SE NASLOVE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebo se na: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z SLAGAJNISKIMI POSILJI se pošiljajo na: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje glase poslavalne v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spregl.

Vsi prihodnji na gl. poročni odsek se naj pošiljajo na: naslov: John Underwood, 405 Myr Street, Springfield, Ill.

Vse prihodnje proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na: naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nasezniki, spisi, naročila in spisi vse, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na: naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

lahko "pomladi" človeka s eep- ljenjem opiče žleze, obatoji Stei- nachova metoda v tem, da se od- stranijo gotove zamre in nepro- duktivne celice in nadomestijo s svežimi kalicami, ki se vbrizgujejo v telo. Poizkušnja se je izvršila v mnogih civilnih bolnicah v Nem- čiji in se je povsod dobro obnesla.

Delavce brez delavčnega časopisa je kakor vojak brez puške. Naredite se in širite svoje glasilo "Prosveto."

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje in domovine v Ameriko po niski ceni; POSLATI DENAR HITRO in po najnižji ceni; POTOVATI V STARI KRAJ po najkrajši ceni, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listke in domovine v vse kraje v Ameriko. Iskalcem vse notarske posle in potrebne spise in dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj prekrbim potne liste in računam le konsularne pristojbine.

DENAR V JUGOSLAVIJO

pošiljamo hitro, točno in po niski ceni. Lastnoročno pod- pisana potrdila od prejemnikov prejemo v najkrajšem času. Prodajamo

PAROBRODNE LISTKE

na vse črte za v in iz Evrope po originalni ceni. Prekrbimo našim potnikom

POTNE LISTE,

kakor tudi vse druge potrebne potne priprave, ter izvršimo vse

NOTARSKES POSLE

vseh vrst, točno in po niski ceni. Vrežujemo isprave, ki so potrebne za dobavo svojcev in domovine v Ameriko. Prejemamo denar na

HRANILNE ULOGE

ter plačamo po 4% obresti. Odprite vaše vlogo pri nas še danes. Isplacamo vasko še tako veliko vlogo na željo vasnega vlagatelja takoj.

NEMETH STATE BANK 30 EAST 22ND STREET NEW YORK, N. Y.

Pismo lahko vsakdo piše. Toda potrdilo pošte v starem kraju o pravi- lnom dostavljenju denarja se ne more ponarediti. Tukaj imata pravi vzorec.

Na temu potrdi- lu je podpis na- slovljenca, pod- pis poštnega ur- radnika in pet št postnega urada, ki pričajo, da je naslovljenec pre- jel denar. Denar je bil poslan 2. julija, in naslov- ljenec ga je pre- jel že 18. julija. Mi pošiljamo denar po najnižjih cenah.

ZA DOBIVA- NJE OSEB

v Ameriko, vam bomo navedli še druga izkazila, ki so gotovejša in imajo več jam- stva kot imena v časnikih. Za do- bavo svojcev z stare domovine garancije s ugo- vomom, zastavno potrjevanje, s katerimi se mi obvezuje- mo. Za vse, kar potrebujete, obrnite se k svojemu mo, da vrnemo denar ako se oseba ne bi mogla priti slovenskemu bankirju

Posla kraljevstva SMS.

Obavijest vrhu dostave

Niže opisan "voro" pis

Broj: _____ težina _____ kgr. _____ gr. vrednost _____ K. _____

na: Ulica Todorovih u Ulica 115 kotu Todorovih

preden u: Ulica 115 dne _____ 1920

Potpisani izjavlja da je gornje pošiljka po propisu uretens

dne _____ 1920

Podpis _____

Naslovljenka: _____

Predstojnika uru- dijacega urada: _____

Ovo izjavljeno mora podpisati naslovljen, ki predstoji dostavljenju, ali ako dostavi pošiljku, izjaviti tako dostavljenju, kakor je v glasu najnižji pod ceno! Krvam polni kralj, kakor je v glasu najnižji pod ceno!

HENRY C. ZARO

39 Cooper Sq., New York, N.Y.

POTOP.

Zgodovinski
— roman —

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Jaz pa utrdim tabor ter vas spravim na varno; napadal bodem Švede in pobijal one, ki se drznejo in se prikažejo na robovih puščave," reče mečnik.

"To je prekrasna misel. Tukaj smo nepotrebni, tam pa zamoremo dokaj koristiti domovini."

Kdo ve, da se ni ravnal mečnik po nasvetu gosposdišne Aleksandre radi tega, ker se je dal v duhu Sakoviča, kateri bi utegnil v svojem obupu biti celo strašen.

Svet pa je bil sam po sebi dober, radi tega je bil vsem takoj všeč. Zato je mečnik še isti dan postal pešec pod poveljništvom Jurija Bileviča, da predro gozde proti Krakitovu, sam pa je odrihtel s konjico dva dni pozneje, in se potrudil po prejšnjem potu, če ni mar pri Kojudanih ali Rosonah kak večji švedski oddelke.

Oddelke se je pomikal naprej počasi in previdno. Gosposdišni sta se peljali na kmečkih vozovih, časih pa sta zasedli konja, katera jima je prekrbel mečnik.

Anica Brzobogata je dobila od Jurija v dar lahko sabljico ter jo hrabro obesila na svilnem traku nase in s klobukom na drobnih glavici je skakala na konju liki stotnik pred oddelkom. Zabaval jo je pohod in sablje, bliskajoče se na solcu, ter ognji, prženi na noč.

Mladi častniki in vojniki so jo z zanosom gledali in ona je streljala z očmi na vse strani; nalašč je spustila, da so se ji razpeli lasje, da je imela priložnost spletati jih po trikrat na dan na obrežju vrelcev, kateri so ji nadomeščali zrcalo. Pogostoma je dejala, da hoče videti bitko, da bi pokazala svojo hrabrost; pravzaprav pa je hotela le ugajati mladim vojakom.

Anica se je po odhodu iz Tavrogov tudi vsa prerodila. Tam jo je mučila negotova prihodnost in neprestana bojazen; sedaj v tej lesni globeli se je čutila popolnoma varno. Zdravi zrak ji je vrnil moči. Pogled na vojake, na orožje ter gibanje in truse v taboru je vplival na njo liki balzam na rane. Tudi njej je ugajal pohod vojake in ni se bala slučajnih nevarnosti, kajti viteška kri se je pretakala po njenih žilah. Ona se je redkeje pojavljala med vojniki ter ni hotela jezdit na konju preč vrstami, radi česar ni obračala toliko pozornosti na sebe. Navzle temu pa je vendar vživala splošno spoštovanje.

Brkasta lica vojakov so se pri pogledu na Anico nasmijala, ko se je pa Anica približala ognjem, so se ji val navzoči spoštljivo odkrili. To spoštovanje se je pozneje izpremenilo v zanos. Sicer jo začelo marsikatero srce utripati za njo, toda oči niso smele zreti vanjo tako naravnost, kakor na ono črnoško Ukrajinko.

Šli so po gozdih in goščavi, pogostoma so pošiljali naprej poizvedovalce in še le sedmi dan so dospeli že v poznih noči v Ljubli, ki je ležal na robu lavdanske okolice ter tvoril tako rekoč vrata do nje. Konji so bili že tako utrujeni, da ni bilo mogoče nadaljevati potovanja, dasi si je to želela Aleksandra Bilevičeva. Mečnik je odkazal vojakiom prenočišče, sam pa se je z deklicama nastanil v sobi, kajti vreme je bilo hladno in megleno.

Navzle pričakovanju ni bila ta naselbina požgana. Sovražniki so ji priznali brzokone po naročilu kneza Janusa Radzivila, radi tega, ker je bila last Kmitičeva in dasi je knez pozneje izvedel, da se mu je Kmitič izneveril, je na njo pozabil ali pa ni imel časa izdati novih povelj. Vstali pa so smatrali vse posestvo za Bilevičevsko lastnino, torej niso smeli lopoviti tu pleniti, ker se je naselbina nahajala v bližnjem sosedstvu ponosne Lavde. Torej se tudi tukaj ničesar ni izpremenilo. Anica je stopila s bridkimi občutki bolečine in grenkobe pod to streho. Tu ji je bil znan vsak kotiček, kajti akoraj slednji jo je spominjal na kak Kmitičev prestopok. Evo, dospela je v obedišče, ozaljšano s portreti prednikov Bilevičev in z lobanjami gozdnih živali. Lobanje, razbite od krogelj, so še visele na žeblih, s sabljami poškodovani portreti so zrl surovo s sten, kakor bi hoteli reči: "Glej deva, glej naša vnukinja, on je s svojo drzno roko posekal nas, slike naših posemeljskih teles, ki že davno počivajo v grobovih!"

Anica je začutila, da ne zapre oči v tej o madačevani hiši. Zdelo je ji, da še stoji v temnih kotih sobane sence strašnih nekdanjih Kmitičevih tovarišev, katerim šviga plamen iz nosnic.

In ta človek, katerega je nekoč tako zelo ljubila, kako urno je dospel od svoje glavnosti do največjih prestopkov. Poškodba portretov, razurdanost, pošilj Upite in Volmontovice, ugrabljenje nje same, dalje služba pri Radzivilu, na to izdajstvo, ovrženo z obljubo, da dvigne roko na kralja, na očeta vse ljudovlade, vse to ji je sedaj rojilo po trdnih glavah.

Nč je minevala toda spance je še bežal od njenih oči. Vse rane njene duše so se ji ponovile ter ji prizadevale novo bolečino. Na lice ji je znova silila rdečica sramote, toda oči niso pretakale solz, samo srce ji je prevzela takšna neizrekljiva žalost, da ji je ondi zmanjkalo prostora.

Za čem je žalovala? Za tem, ker si je domislila, kaj vse bi lahko bilo, ako bi on bil drugačen, ako ti imel pri svoji razbrzanosti in divji strasti dobro, pošteno srce; ako bi bila nekaka meja njegovih prestopkov. Takrat bi mu njeno srce odpuščalo mnogo, mnogo.

Anica je zapazila bolečino svoje tovaršice ter uganila, kaj je bilo temu vzrok, ter je že poprej začela vso to zgodovino od starega mečnika. Ker je bila kaj blagoselna deva, je stopila k Bilevičevi, jo objela okrog vratu ter rekla:

"Alenka, v tej hiši se očitno marsikdaj spominja, kar ti provzročajo bolečine."

Bilevičeva je strepetala kakor topolin list, iz oči so ji privrele debele solze in začela je bridko jokati. Kričevito je prišla Anica za roko,

naslonila svojo glavo na njeno ramo, od joka pa se je tresla na vsem telesu.

Anica je morala dolgo čakati, predno se je Bilevičeva pomirila, in ko je ta nekoliko utihnila, je rekla potihoma:

"Alenka, pomolivi zanj . . ."

Mlade deva si zakrije z obema rokama oči. "Ne, ne morem! . . ." reče s težavo.

"Čez nekaj časa, popraviš se si na tilnik las, ki so se ji vaipavali na senci, je jela govoriti z zamolklim glasom:

"Saj vidiš, da ne morem . . . Ti si srečna! . . . Tvoj Babinč je spoštovan, vrl človek . . . pred Bogom in pred ljudmi . . . Ti si srečna — jaz ne morem niti moliti. Tu vidiš povsod sledove človeške krvi — pogorišče! Ko bi vsaj domovine ne bil izdal! Ko bi ne bil obljubil, da proda kralja! Jaz bi mu bila drugo že davno odpustila . . . zakaj ljubila sem ga z vsem srcem! Toda sedaj ni več mogoče . . . Jaz sama bi rada umrla, ko bi le on ne živel. O usmiljeni Bog, sedaj ne morem!"

"Za vsako dušo je mogoče moliti," odvrne Anica, "kajti Bog je bolj usmiljen od ljudi. On nam zamore vse odpustiti . . ."

Na to se je zgrudila na kolena ter jela moliti, Aleksandra Bilevičeva pa je padla z licem na tla ter tako preležala do jutra.

Naslednji dan se je razširila po okolici novica, da je že dospel mečnik Bilevič na Lavdo. Vse, kar je bilo živega, mu je pohitelo naproti. Iz sosednih gozdov so jeli dohajati stari in ženske z malimi otroki. Na teh pristavah že dve leti ni nihče oral in sejal. Pristave so bile večinoma požgane in prazne. Ljudje so živeli v gozdovih. Vsi moške, ki so bili zmogli, da nosijo orožje, so odšli z Volodijevskimi, ali pa so se pridružili različnim oddelkom; doma so ostali samo dečki, da so čuvali to, kar je še ostalo, ter zbežali v slučaju nevarnosti v gozd.

Torej so pozdravljali mečnika kot rešitelja s solzami veselja v očeh. Ti prostaki so si mislili, da mora biti, ako se že mečnik z "gosposdišni" vrača nazaj v rojstno gnezdo, sedaj že konec vojne in nadlog. In brez obotavljanja so se vračali na svoje pristave ter gonili iz stepe že na pol divje živino.

Švedje, resnice, niso bili daleč, namreč v Ponevežu, toda na nje se že niso mnogo zmenili, ker so zaupali mečniku in drugim oddelkom, katere se je lahko v slučaju potrebe pozvalo na pomoč.

Mečnik je nameraval celo planiti na Ponevež, da bi ves okraj očistil sovražnikov, ter je samo čakal, da bi se zbralo še več ljudi pod njegov prapor, zlasti da bi se pešci oborožili s puškami, katerih so imeli Domaševič dokaj skritih v gozdu. Med tem pa je ogledoval okolico, in obiskoval vasi drugo za drugo.

Toda okolica je bila jako žalostna; večina naselbin, pristav in vasi je bila požgana; le posebnemu slučaju se je imelo kako selišče zahvaliti, da ga ni doletela ista usoda. V nekaterih vaseh je bilo polovica ljudi pomorjenih, ostalim moškim pa od starev do dečkov so bile odsekanne desne roke po zapovedi polkovnika Rosy-ja.

Predno je dovršil mečnik ogledovanje okolice ter razstavil svoje pešce, so zopet dospeli vesele novice. Jurij Bilevič, ki je odhajal z nekoliko desetnicami jezdecov k Ponevežu, je ujel ondi nekoliko Švedov ter prvi izvedel o bitki pod Prostkami. V naslednjih dneh pa so dospeli še prijetnejše novice.

"Gosposki," je ponavljalo plemstvo, "je pobil Waldeka, Izraela in kneza Bogoslava. Njih vojska je ugonobljena, poveljniki so ujeti. Vsa Prusija je v ognju!"

Nekoliko tednov pozneje so ljudje že jedno grozno ime ponavljali po vsem Žmudskem, namreč ime Babinč.

"Babinč je bil poglavitni zmagovalec pri Prostkah," so govorili. "Babinč je lastnoročno zmagal kneza Bogoslava ter ga celo ujel!"

Babinč požiha elektorsko Prusijo ter gre liki smrt na Žmudsko, in pobija potoma brez usmiljenja vse, kar mu pride pod roko."

Napoved je prišla novica, da je Babinč požgal Tavrogo, da je zbežal Sakovič pred njim in da se skriva po gozdih . . .

Poslednje se je pripetilo preblizu, da bi bilo mogoče o tem dolgo dvomiti. In resnica, ta novica se je skazala kot povsem resnična.

Anica Brzobogata je ves ta čas, ko so te novice dohajale, živela kakor omračena; sedaj se je smejala, pa zopet jokala, začepetala ob tla z nogami, ako ji kdo ni hotel verjeti, ter ponavljala to vsem, naj si jo je že kdo hotel poslušati ali ne:

"Babinč jaz poznami!" je dejala. "On me je pripeljal iz Zamostja k Sapiehi. To je največji bojevnik na svetu. Ne vem, če se Čarnecki zamore kosati z njim. On je pod Prostkami dal knezu Bogoslavu popra . . . On pokaže Sakoviču ter še desetim drugim takšnim, kakršen je Sakovič. — On pomete v enem mesecu Švede iz dežele!"

Njena napoved se je jela kmalu uresničevati. Ni bilo niti najmanjšega dvoma, da bi ta grozni Babinč od Tavrogo ne odrinil v globel dežele.

Pod Koltinami je pobil Kmitič polkovnika Waldeka ter popolnoma razpršil njegov oddelke. Pri Vornah je posekal švedske pešce, ki so bežali pred njim v Telso. V Telši je premagal polkovnika Normana in Hudenskiolda; v tej bitki je poginil Hudenskiold, Norman pa je bežal s ostanki svoje vojske celo tja na žmudsko mejo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

Od Tavrogo in Polonge tje do Birš in Vi-komira je slovelo ime zmagovalca. Dokaj so govorili tudi o njegovi grozovitosti do Švedov. Pripovedovali so, da narašča njegova vojska, sestavljena iz početka iz Tatarjev in prostovoljcev, od dne do dne, kajti vsakdo, ki je zmogel nositi orožje, hiti brez omahovanja pod njegovo poveljništvo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

Od Tavrogo in Polonge tje do Birš in Vi-komira je slovelo ime zmagovalca. Dokaj so govorili tudi o njegovi grozovitosti do Švedov. Pripovedovali so, da narašča njegova vojska, sestavljena iz početka iz Tatarjev in prostovoljcev, od dne do dne, kajti vsakdo, ki je zmogel nositi orožje, hiti brez omahovanja pod njegovo poveljništvo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

Od Tavrogo in Polonge tje do Birš in Vi-komira je slovelo ime zmagovalca. Dokaj so govorili tudi o njegovi grozovitosti do Švedov. Pripovedovali so, da narašča njegova vojska, sestavljena iz početka iz Tatarjev in prostovoljcev, od dne do dne, kajti vsakdo, ki je zmogel nositi orožje, hiti brez omahovanja pod njegovo poveljništvo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

Od Tavrogo in Polonge tje do Birš in Vi-komira je slovelo ime zmagovalca. Dokaj so govorili tudi o njegovi grozovitosti do Švedov. Pripovedovali so, da narašča njegova vojska, sestavljena iz početka iz Tatarjev in prostovoljcev, od dne do dne, kajti vsakdo, ki je zmogel nositi orožje, hiti brez omahovanja pod njegovo poveljništvo.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

VPRASANJE VSTAVE.

Volilni boj za konstituante se bo vršil v znamenju borbe za ustavo. Že v sedanjem narodnem predstavništvu so se bavili politiki, zlasti dr. Smoljak in Stojan Protić, ustavnimi načrti, ki sta izdelala vsak po enega, tretjega pa je izdelala ustavotvorna komisija, ki se je skoro popolnoma prilagodila Protičevemu načrtu.

Dr. Smoljak deli vso državo v dvanajst precej avtonomnih pokrajin. Protić pa v deset tudi precej upravno altonomnih pokrajin, med katerimi pa imata posebne prednosti Srbija in Hrvatska.

Demokrati oziroma naši liberalci niso zadovoljni z nijednim teh načrtov, marveč bodo skušali v konstituenti prodreti s svojim načrtom, ki pomeni strogo centralizacijo države dasi nam ti dve leti "svobodne" domovine dovolj jasno dokazujeta, da je v Jugoslaviji treba napraviti ustavo, po kateri bo varovani kulturni in gospodarski interesi posameznih pokrajin drugače kakor so danes.

Dr. Smoljak predlaga načrt: ki je nekako podoben ustavi, ki so jo dali Angleži Burom v Južni Afriki. Demokrati pa pravijo, da je tam taka samouprava opravljena, ker se Buri Angležem tuji narod. To utemeljevanje je smešno. Če Angleži zaupajo tujemu narodu avtonomijo, narodu, ki si ga ne morejo že zaradi tega, ker je tuj, nikdar tako pridobiti zase, kakor pa se ta vez lahko popolni v državi med plemeni ki jih obsega Jugoslavija, ker so takorekoč en narod, potem je to dovolj žalostno znamenje nezaupanja. Ne le nezaupanja, ampak za tem stališčem mora biti še nekaj goršega, pohlep "gospodarstva nad plemeni, terorizem in namen, da se izvede v državi močna meščanska - kapitalistična hierarhija, ki se je bo v okvirju nove ustave ta gospoda skušala polastiti.

Mi že razumemo, da mora biti država, če se osnuje, enoten organizem ki ustvari pravice, po katerih naj se razvija vse blagostanje in napredek v državi, toda ta organizem mora upoštevati razmere, mora vedeti, da so razvojne faze v gospodarstvu in deloma tudi v kulturnem pogledu na različni stopnji ter da ta nova država ne sme uvajati balkanizma, marveč ga odpraviti. Zaradi tega mora nova ustava garantirati le okvirne zakone, po katerih se bodo ravnale vse pokrajine, ter bodo kljub temu v teh okvirjih zakonih lahko razvijale svoje delovanje.

S tem se doseže dvoje: prvič se pospešuje napredek, ker bodo posamezne pokrajine med seboj konkurirale, da se vsaka čimbolj razvije, in drugič se bo s tem pospeševalo zbližanje in stopljenje vseh plemen čimprej, ker ne bo terorja, ne bo krivic in jih bodo vezali med seboj le gospodarski, potem kulturni interesi ter one skupne zadeve, ki jih mora itak vsaka državna celota neglede na ustavo prevzeti kot skupne.

Naravnost nelogično je torej trditve, da je zaradi tega treba strogo centralizacije, ker smo Jugoslavlani le različna plemena, in vendar se bo vršil volilni boj do dne 28. novembra v znamenju ustave: monarhija, avtonomična ustava, republikanska ustava. Razlogi, ki smo jih že večkrat navedli, govore odločno proti strogi centralizaciji, proti nenaravnemu centralizmu, ki je navadno nesreča držav zlasti tedaj, če že zgodovinski razvoj ne govori prav nič za strogo centralizacijo, ker bi bil razmah, ki ga potrebuje jugoslovanska plemena nemogoč.

Naslednji dan se je razširila po okolici novica, da je že dospel mečnik Bilevič na Lavdo. Vse, kar je bilo živega, mu je pohitelo naproti. Iz sosednih gozdov so jeli dohajati stari in ženske z malimi otroki. Na teh pristavah že dve leti ni nihče oral in sejal. Pristave so bile večinoma požgane in prazne. Ljudje so živeli v gozdovih. Vsi moške, ki so bili zmogli, da nosijo orožje, so odšli z Volodijevskimi, ali pa so se pridružili različnim oddelkom; doma so ostali samo dečki, da so čuvali to, kar je še ostalo, ter zbežali v slučaju nevarnosti v gozd.

Torej so pozdravljali mečnika kot rešitelja s solzami veselja v očeh. Ti prostaki so si mislili, da mora biti, ako se že mečnik z "gosposdišni" vrača nazaj v rojstno gnezdo, sedaj že konec vojne in nadlog. In brez obotavljanja so se vračali na svoje pristave ter gonili iz stepe že na pol divje živino.

Švedje, resnice, niso bili daleč, namreč v Ponevežu, toda na nje se že niso mnogo zmenili, ker so zaupali mečniku in drugim oddelkom, katere se je lahko v slučaju potrebe pozvalo na pomoč.

Mečnik je nameraval celo planiti na Ponevež, da bi ves okraj očistil sovražnikov, ter je samo čakal, da bi se zbralo še več ljudi pod njegov prapor, zlasti da bi se pešci oborožili s puškami, katerih so imeli Domaševič dokaj skritih v gozdu. Med tem pa je ogledoval okolico, in obiskoval vasi drugo za drugo.

Toda okolica je bila jako žalostna; večina naselbin, pristav in vasi je bila požgana; le posebnemu slučaju se je imelo kako selišče zahvaliti, da ga ni doletela ista usoda. V nekaterih vaseh je bilo polovica ljudi pomorjenih, ostalim moškim pa od starev do dečkov so bile odsekanne desne roke po zapovedi polkovnika Rosy-ja.

Predno je dovršil mečnik ogledovanje okolice ter razstavil svoje pešce, so zopet dospeli vesele novice. Jurij Bilevič, ki je odhajal z nekoliko desetnicami jezdecov k Ponevežu, je ujel ondi nekoliko Švedov ter prvi izvedel o bitki pod Prostkami. V naslednjih dneh pa so dospeli še prijetnejše novice.

"Gosposki," je ponavljalo plemstvo, "je pobil Waldeka, Izraela in kneza Bogoslava. Njih vojska je ugonobljena, poveljniki so ujeti. Vsa Prusija je v ognju!"

Nekoliko tednov pozneje so ljudje že jedno grozno ime ponavljali po vsem Žmudskem, namreč ime Babinč.

"Babinč je bil poglavitni zmagovalec pri Prostkah," so govorili. "Babinč je lastnoročno zmagal kneza Bogoslava ter ga celo ujel!"

Babinč požiha elektorsko Prusijo ter gre liki smrt na Žmudsko, in pobija potoma brez usmiljenja vse, kar mu pride pod roko."

Napoved je prišla novica, da je Babinč požgal Tavrogo, da je zbežal Sakovič pred njim in da se skriva po gozdih . . .

Poslednje se je pripetilo preblizu, da bi bilo mogoče o tem dolgo dvomiti. In resnica, ta novica se je skazala kot povsem resnična.

Anica Brzobogata je ves ta čas, ko so te novice dohajale, živela kakor omračena; sedaj se je smejala, pa zopet jokala, začepetala ob tla z nogami, ako ji kdo ni hotel verjeti, ter ponavljala to vsem, naj si jo je že kdo hotel poslušati ali ne:

"Babinč jaz poznami!" je dejala. "On me je pripeljal iz Zamostja k Sapiehi. To je največji bojevnik na svetu. Ne vem, če se Čarnecki zamore kosati z njim. On je pod Prostkami dal knezu Bogoslavu popra . . . On pokaže Sakoviču ter še desetim drugim takšnim, kakršen je Sakovič. — On pomete v enem mesecu Švede iz dežele!"

Njena napoved se je jela kmalu uresničevati. Ni bilo niti najmanjšega dvoma, da bi ta grozni Babinč od Tavrogo ne odrinil v globel dežele.

Pod Koltinami je pobil Kmitič polkovnika Waldeka ter popolnoma razpršil njegov oddelke. Pri Vornah je posekal švedske pešce, ki so bežali pred njim v Telso. V Telši je premagal polkovnika Normana in Hudenskiolda; v tej bitki je poginil Hudenskiold, Norman pa je bežal s ostanki svoje vojske celo tja na žmudsko mejo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

Od Tavrogo in Polonge tje do Birš in Vi-komira je slovelo ime zmagovalca. Dokaj so govorili tudi o njegovi grozovitosti do Švedov. Pripovedovali so, da narašča njegova vojska, sestavljena iz početka iz Tatarjev in prostovoljcev, od dne do dne, kajti vsakdo, ki je zmogel nositi orožje, hiti brez omahovanja pod njegovo poveljništvo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

Od Tavrogo in Polonge tje do Birš in Vi-komira je slovelo ime zmagovalca. Dokaj so govorili tudi o njegovi grozovitosti do Švedov. Pripovedovali so, da narašča njegova vojska, sestavljena iz početka iz Tatarjev in prostovoljcev, od dne do dne, kajti vsakdo, ki je zmogel nositi orožje, hiti brez omahovanja pod njegovo poveljništvo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

Od Tavrogo in Polonge tje do Birš in Vi-komira je slovelo ime zmagovalca. Dokaj so govorili tudi o njegovi grozovitosti do Švedov. Pripovedovali so, da narašča njegova vojska, sestavljena iz početka iz Tatarjev in prostovoljcev, od dne do dne, kajti vsakdo, ki je zmogel nositi orožje, hiti brez omahovanja pod njegovo poveljništvo.

Od Telše je odrinil Kmitič h Kuršanom in podil pred seboj manjše švedske oddelke, kateri so se skrivali na vso moč pred njim in se pridruževali bolj znatnim posadkam.

vsak politični abesedar, kaj pomenje. Če bi hoteli razpravljati o teh stvarih, bi sicer obravnavali s pridom, ker organizacija te nove države, uprave ni tako enostavna stvar, ni beseda, marveč je problem širšega pomena. To la naše meščanske stranke so umenja, da zadostuje, če se začene med volilce gozlo, beseda, ki terorizira in hipnotizira množice, da oddajo pri volitvi svoje glasove za stranke, ki se doslej gospodarile in komandirale v Beogradu in v Sloveniji.

Razsodno volilstvo pa s takimi parolami ne more biti zadovoljno. Dejstva, dejanja, gospodarske in socialne razmere, politične svobodščine, to so tiste stvari, ki so nas izučile v teh dveh letih svobodne domovine, da po tej poti naša domača politika ne sme iti. Delali so in delali, mi smo protestirali, protestirali so tudi oni (proračun), v Beogradu so se nam pa smejali radikaleci, narodni klubovci, naši klerikanci in liberalci in mi pa lezemo še danes v vedno večjo bedo. Življenjske razmere, ki jih imamo danes, so neznosne in bodo pod režimom te gospode, ki vidi le sebe, ne pa ljudstvo, le še bolj neznosne, če bi ta gospoda dobila popolno oblast in prevelik vpliv v narodni skupščini.

Zaradi tega je potrebno, da preide volilni boj k stvarnosti. Volilci, ki bodo 28. novembra oddali svoje glasove, se bodo obsojili sami, če ne bodo prav volili. Danes gre za vprašanje: ali smo zadovoljni s sedanjo upravo, s sedanjim državnim gospodarstvom, s sedanjimi razmerami? Če smo, potem volimo to gospodo, ki vlada doslej, če pa nismo, pa oddajmo pri volitvah v konstituenti svoj glas za socialno demokracijo, ker le tedaj se bodo izboljšale razmere. V državi je namreč treba energične roke, ki odpravi vse dosedanje korupcije, ki izžema ves narod. Te energične roke pa se v meščanskih vrstah ni, ker se te stranke same rede ob korupciji.

Afera mokarjev. Kakor smo že pred mesecem obširno poročali, je ljubljansko okrajno sodišče razpravljalo o senzacionalni aferi ponarejenih živil, zlasti moke, kateri aferi je bil glavni stebel znani rodoljub" veletrgovec s žitom Ivan Knez. V tej aferi je bilo nekaj trgovcev že obsojenih, nekateri, med njimi tudi glavni ponarejevalec Ivan Knez, pa še čakajo na sodbo. Nekateri trgovci in peki niso bili zadovoljni s sodbo in so se pritožili. Ljubljansko deželno sodišče je 28. sept. razpravljalo o treh pritožbah. Potrdilo je sodbo prvega sodnika v zadevi Matka Sokliča na kazni 100 K. Pečku Fridrichu Pauru in trgovcu Hinku Štamearju pa je znižalo kazni od 300 K na 100 K. Posebno zanimiv je bil zagovor peka Fridriha Paura, ki si je sestavil krake, jednat zagovor, češ, da njega ne zadene nobena krivda, ker je Knezu zaupal in je še le videl, da je moka slaba, ko je bil krh pečen. Pek Paur in trgovec Štamear pa sta si prihranila 200 K, ker nista pripeljala seboj dragih zagovornikov.

Tragična smrt. Na športnem prostoru "Iirije" se — kot znano — vrše lahko atletične tekme. Na zapadni strani športnega prostora tik ob ograji so 8. sept. tekmovali vojniki v metanju kopja. Nekaj minut po peti uri je neki vojak vrge kopje tako nesrečno, da je preletelo preko ograje in zadelo ob ograji domov iz šole hitelo 12letno deklico Klara Kopitar, hčerko uslužbenca južne žel. Nesrečnica je bila učenka 5. razreda ljudske šole v Sp. Šiški. Kopje, težko in s silo vrženo, je deklici priletelo od zadaj v glavo s tako močjo, da jo je podrla na tla in se globoko zasadilo v glavo. Deklice se je onesvestila in je po 12 minutah izdihnila. Mati in sestre pokojno sta menda težko bolni in se nahajate v bolnici.

Naslednji dan se je razširila po okolici novica, da je že dospel mečnik Bilevič na Lavdo. Vse, kar je bilo živega, mu je pohitelo naproti. Iz sosednih gozdov so jeli dohajati stari in ženske z malimi otroki. Na teh pristavah že dve leti ni nihče oral in sejal. Pristave so bile večinoma požgane in prazne. Ljudje so živeli v gozdovih. Vsi moške, ki so bili zmogli, da nosijo orožje, so odšli z Volodijevskimi, ali pa so se pridružili različnim oddelkom; doma so ostali samo dečki, da so čuvali to, kar je še ostalo, ter zbežali v slučaju nevarnosti v gozd.

Torej so pozdravljali mečnika kot rešitelja s solzami veselja v očeh. Ti prostaki so si mislili, da mora biti, ako se že mečnik z "gosposdišni" vrača nazaj v rojstno gnezdo, sedaj že konec vojne in nadlog. In brez obotavljanja so se vračali na svoje pristave ter gonili iz stepe že na pol divje živino.

Švedje, resnice, niso bili daleč, namreč v Ponevežu, toda na nje se že niso mnogo zmenili, ker so zaupali mečniku in drugim oddelkom, katere se je lahko v slučaju potrebe pozvalo na pomoč.

Mečnik je nameraval celo planiti na Ponevež, da bi ves okraj očistil sovražnikov, ter je samo čakal, da bi se zbralo še več ljudi pod njegov prapor, zlasti da bi se pešci oborožili s puškami, katerih so imeli Domaševič dokaj skritih v gozdu. Med tem pa je ogledoval okolico, in obiskoval vasi drugo za drugo.

Toda okolica je bila jako žalostna; večina naselbin, pristav in vasi je bila požgana; le posebnemu slučaju se je imelo kako selišče zahvaliti, da ga ni doletela ista usoda. V nekaterih vaseh je bilo